

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 287629 21 Rev
Banjaluka: 11.11.2021. godine godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Tanja Bundalo, predsjednik vijeća, Senad Tica i Gorjana Popadić, član vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.R. iz B., kog zastupa punomoćnik M.R., advokat iz B., protiv tužene Republike Srpske-Ministarstvo B., koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, radi zaštite prava iz radnog odnosa, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 287629 20 Rsž od 8.2.2021. godine, na sjednici održanoj 11.11.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 287629 18 Rs od 21.8.2020. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se poništi rješenje tužene broj ...od 4.6.2018. godine, da se tužitelju priznaju sva prava iz radnog odnosa koja je imao nakon rješenja načelnika CJB B. od 17.10.2013. godine kada je privremeno sususpendovan sa posla i koja prava mu se priznaju do okončanja krivičnog postupka, da se naloži tuženoj da tužitelju isplati naknadu u visini od 55% od plate koju bi ostvario da je bio na radu prije suspenzije, počev od 15.4.2016. godine do 30.6.2020. godine, u ukupnom iznosu od 35.883,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom za svaku neisplaćenu mjesečnu naknadu u ukupnom iznosu od 7.200,00 KM, zaključno sa 30.6.2020. godine.

Obavezan je tužitelj da tuženoj nadoknadi troškove postupka u iznosu od 1.200,00 KM, u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 Rs 287629 20 Rsž od 8.2.2021. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 438,75 KM.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Tužena u odgovoru predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja naveden u izreci prvostepene presude.

U bitnome se činjenično utvrđenje prvostepenog suda sastoji u sljedećem:

da je tužitelj počev od 1.4.2010. godine bio zaposlen u Ministarstvu kao policijski službenik, dok je u vrijeme donošenja rješenja o suspenziji od 17.10.2013. godine i rješenja o prestanku radnog odnosa od 15.4.2016. godine, bio raspoređen na radno mjesto „inspektor kriminalističke policije, Odsjek ..., Odjeljenje ..., CJB B.“;

da je rješenjem načelnika CJB B. broj ... od 17.10.2013. godine, tužitelj privremeno suspendovan do okončanja disciplinskog ili krivičnog postupka, uz pravo na naknadu plate u visini od 55% plate koju bi ostvarivao da je bio na radu; da je u obrazloženju kao razlog za privremenu suspenziju navedeno da je Uprava Kriminalističke policije MUP RS 16.10.2013. godine, postupajući po naredbi Okružnog suda u Banjaluci, tužitelja lišila slobode i predala Specijalnom tužilaštvu Republike Srpske, zbog postojanja osnova sumnje da je izvršio krivično djelo “Organizovani kriminal” iz člana 383. a) Krivičnog zakona RS u vezi sa krivičnim djelom “Neovlašćena proizvodnja i promet opojnih droga” iz člana 224. stav 2. istog zakona;

da je presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 11 0 K 012872 14 K-p od 6.7.2015. godine, tužitelju izrečena kazna zatvora u trajanju od 11 godina i 5 mjeseci, koja je preinačena presudom Vrhovnog suda RS broj 11 0 K 012872 15 Kž 13 od 2.3.2016. godine tako što mu je pravosnažno izrečena kazna zatvora u trajanju od 11 godina;

da je Ministar 15.4.2016. godine donio rješenje broj ... o prestanku radnog odnosa tužitelja, pozivom na odredbe člana 113. stav 1. tačka i) Zakona o policijskim službenicima (Službeni glasnik RS”, broj 20/14-u daljem tekstu: ZPS); da je u dispozitivu rješenja navedeno da tužitelju raspoređenom na radnom mjestu “inspektor kriminalističke policije, Odsjek ..., Odjeljenje ..., Sektor kriminalističke policije CJB B., prestaje radni odnos u Ministarstvu RS sa danom konačnosti tog rješenja, iz razloga što mu je pravosnažnom presudom Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 012872 15 Kž 13 od 2.3.2016. godine izrečena kazna zatvora u trajanju od 11 godina, zbog krivičnog djela „Organizovani kriminal“ iz člana 383. a) stav 2., u vezi sa krivičnim djelima „Neovlašćena proizvodnja i promet opojnih droga“ iz člana 224. stav 2. u vezi sa stavom 1. u vezi sa članom 24. „Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja“ iz člana 347. stav 4. u vezi sa stavom 3. Krivičnog zakona Republike Srpske;

da je protiv rješenja o prestanku radnog odnosa tužitelj izjavio žalbu koja je odbijena rješenjem Policijskog odbora broj ... od 26.5.2016. godine, tako da je rješenje o prestanku radnog odnosa postalo konačno sa 8.6.2016. godine;

da je Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-2127/16 od 22.3.2018. godine, ukinuta presuda Vrhovnog suda RS broj 11 0 K 012872 15 Kž 13 od 2.3.2016. godine u odnosu na tužitelja i da je Vrhovni sud RS, u postupku ponovnog odlučivanja u skladu sa stavovima iz apelacione odluke, rješenjem broj 11 0 K 012872 18 Kž 14 od 17.4.2018. godine ukinuo presudu Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 K 012872 14 K-p od 6.7.2015. godine i predmet vratio na ponovno suđenje;

da je tužitelj 11.5.2018. godine podnio Ministarstvu RS podnesak naslovljen kao „zahtjev za vraćanje u radno pravni status“, pozivajući se na rješenja Ministarstva RS od 15.4.2016. godine i od 26.5.2016. godine; da u zahtjevu navodi da je ukinuta pravosnažna

krivična presuda na osnovu koje mu je prestao radni odnos i time da su se stekli uslovi za vraćanje u radni odnos, u status koji je imao prije donošenja rješenja o prestanku (status suspendovanog radnika), kao i uslovi za isplatu naknade u visini 55% plate, počev od dana prestanka radnog odnosa;

da je rješenjem Ministarstva RS broj ... od 4.6.2018. godine zahtjev odbijen i da je tužitelj 9.7.2018. godine podnio tužbu prvostepenom sudu, sa tužbenim zahtjevom navedenim u izreci prvostepene presude.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 201. stav 4. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/16 i 66/18 - u daljem tekstu: ZR), prvostepeni sud je odlučio kao u izreci.

S obzirom da je pobijano rješenje doneseno 4.6.2018. godine i da je tužba podnesena 2.7.2018. godine prvostepeni sud, saglasno odredbi člana 201. stav 4. ZR, cijeni da se radi o blagovremeno podnesenoj tužbi.

Prvostepeni sud je stava da je tužitelj za povredu prava iz radnog odnosa, time i za uskraćivanje daljeg isplaćivanja naknade plate suspendovanog radnika, saznao danom konačnosti odluke o otkazu ugovora o radu (8.6.2016. godine), pa da mu je sa tim danom počeo teći rok iz člana 201. stav 4. ZR za pobijanje rješenja o prestanku radnog odnosa. Stoga sud nalazi da je za odluku o tužbenom zahtjevu relevantno rješenje kojim je tužitelju prestao radni odnos u Ministarstvu RS (rješenje broj ... od 15.4.2016. godine) protiv kog rješenja nije vodio sudski spor.

S obzirom da je rok za podnošenje tužbe za poništenje odluke o otkazu prekluzivni, njegovo propuštanje ima za posljedicu gubitak prava na ostvarenje sudske zaštite.

Prvostepeni sud smatra da se početak roka za blagovremenost tužbe ne može računati od dana donošenja odluke broj: AP -2127/16 od 22.3.2018. godine, kako to tužitelj navodi, jer njome nije odlučivano o radno pravnom statusu tužitelja već o njegovoj odgovornosti u krivičnom postupku.

Drugostepeni sud je žalbu tužitelja odbio cijeneći je neosnovanom.

Sud cijeni da zahtjev tužitelja za uspostavljanje radno pravnog statusa suspendovanog službenika nema osnova, jer takav status "može dobiti samo zaposlenik u radnom odnosu", a tužitelj više nije zaposlenik Ministarstva RS. Istovremeno se ukazuje da tužitelj ne traži poništenje rješenja o prestanku radnog odnosa, iako je odlukom broj: AP -2127/16 od 22.3.2018. godine „prestao razlog“ na kojem se temeljilo to rješenje.

Stav je drugostepenog suda da je tužitelj imao mogućnost da u roku iz člana 201. stav 4. ZR, počev od "dana saznanja za odluku Ustavnog suda BiH od 22.3.2018. godine, odnosno od dana kada je povreda učinjena", zahtijeva poništenje rješenja od 15.4.2016. godine, ali da tužbom od 2.7.2018. godine kojom je pokrenuo ovaj postupak to ne traži.

Drugostepena odluka je pravilna i zakonita.

Bitne činjenice za odluku u ovom sporu, a koje se tiču suspenzije tužitelja, pravosnažne krivične presude protiv tužitelja, rješenja o prestanku radnog odnosa, odluke Ustavnog suda BiH po apelaciji tužitelja protiv pravosnažne krivične presude i zahtjeva tužitelja za „vraćanje u radno pravni status“, između stranaka nisu sporne, a potvrđene su izvedenim dokazima.

Rješenjem tužene broj ... od 15.4.2016. godine tužitelju je prestao radni odnos i to rješenje je konačno i pravosnažno s obzirom da tužitelj nije, u smislu odredbe člana 201. stav 1. ZR, podnosio tužbu nadležnom sudu radi njegovog poništenja.

Rok iz člana 201. stav 4. ZR je propisan je kao subjektivni (šest mjeseci od dana saznanja za povredu prava) i kao objektivni (šest mjeseci od dana učinjene povrede), a po pravnoj prirodi je prekluzivni. Prekluzijom su obuhvaćena sva prava radnika, tj. ne samo pravo da zahtjeva isplatu plate, regresa, zimnice ili drugog priznatog novčanog potraživanja, već i pravo zaštite od nezakonitog otkaza ugovora o radu.

Tužitelj nije unutar prekluzivnog roka pokretao postupak pred nadležnim sudom radi poništenja odluke o prestanku radnog odnosa, što je za pravnu posljedicu imalo da je došlo do gubitka samog prava na sudsku zaštitu.

Stoga ni pogrešan stav drugostepenog suda da je tužitelj imao mogućnost da u roku iz člana 201. stav 4. ZR, počev od "dana saznanja za odluku Ustavnog suda BiH od 22.3.2018. godine, odnosno od dana kada je povreda učinjena" zahtijeva poništenje rješenja od 15.4.2016. godine, nije od uticaja na pravilnost pobijane odluke.

Revident smatra da je donošenjem odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj AP-2127/16 od 22.3.2018. godine, kojom je u odnosu na njega ukinuta presuda Vrhovnog suda RS broj 11 0 K 012872 15 Kž 13 od 2.3.2016. godine, otpao pravni osnov iz člana 113. stav 1. tačka i) ZPS na temelju kog je doneseno rješenje o prestanku radnog odnosa, a time i da je to rješenje bez pravnog dejstva jer u pravnom prostoru više ne egzistira pravosnažna presuda kojom mu je izrečena безусловna kazna zatvora.

Stav revidenta nije pravno prihvatljiv.

O prestanku radnog odnosa tužitelja odlučeno je nakon što je protiv njega donesena pravosnažna krivična presuda kojom mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 11 godina, što znači da je u vrijeme donošenja odluke bio ispunjen zakonski osnov za prestanak radnog odnosa policijskom službeniku propisan članom 113. stav 1. tačka i) ZPS.

Međutim, sve i da taj uslov nije bio ispunjen i da je odluka o prestanku radnog odnosa bila nezakonita, ona protekom prekluzivnog roka iz člana 201. stav 4. ZR unutar koga nije pobijana pred nadležnim sudom, proizvodi pravno dejstvo. Naime, naš pravni sistem ne poznaje neegzistentne sudske odluke, pa odluka suda, sve i kada je nezakonita, postaje pravosnažna ako je stranka nije pobijala na zakonom propisan način i u zakonom propisanom roku.

Stoga, sve i da se prihvati revizioni prigovor o "uskom tumačenju zahtjeva za vraćanje u radnopravni status", koga je tužitelj uputio Ministarstvu RS dana 11.5.2018. godine, jer da on "sadrži" i zahtjev za poništenje odluke o prestanku radnog odnosa, to nema uticaja na pravilnost pobijane odluke kod toga da je taj zahtjev podnesen po proteku prekluzivnog roka.

Uostalom, kako pravilno primjećuju nižestepeni sudovi, odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine odnosila se samo na pitanje krivičnopravne odgovornosti tužitelja i nije bila u vezi sa odlučivanjem o njegovom radnopravnom statusu.

Odluka Ustavnog suda bila bi od uticaja da je tužitelj u vrijeme njenog donošenja i dalje bio u radnom odnosu, ali su mu, eventualno, po donošenju pravosnažne krivične presude ukinuta prava koja su mu priznata rješenjem načelnika CJB B. broj ... od 17.10.2013. godine ili da je tužitelj vodio sudski spor protiv rješenja o prestanku radnog odnosa i da je njegov zahtjev odbijen, u kojoj situaciji bi odluka Ustavnog suda mogla, eventualno, biti od značaja za podnošenje prijedloga za ponavljanje pravosnažno okončanog postupka.

Temeljem odredbe člana 248. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić